

Fremsat den 30. oktober 2020 af Pernille Skipper (EL), Jette Gottlieb (EL), Christian Juhl (EL),
Victoria Velasquez (EL) og Mai Villadsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om et indirekte objektivt ansvar for arbejdsgivere i chikanesager

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at fremsætte lovforslag, der ændrer ligebehandlingsloven og arbejdsmiljøloven, så der indføres et indirekte objektivt ansvar, så arbejdsgivere kan holdes an-

svarlige for chikane, der udøves af kolleger, ledere, kunder, klienter eller andre, der kunne være undgået med passende forholdsregler.

Bemærkninger til forslaget

Den seneste tids debat har endnu en gang vist, at problemer med sexismen og seksuel chikane er udbredt på danske arbejdspladser. Omfattende underskriftsindsamlinger blandt kvinder har sat fokus på problemer med sexismen og den kultur, der præger det danske arbejdsmarked. Det ses i både mediebranchen, i politik, i sundhedsvæsenet og universitetsverdenen.

Det står på baggrund af en lang række undersøgelser klart, at det særlig er unge kvinder og kvinder i udsatte positioner eller med løs tilknytning til arbejdsmarkedet, der er i særlig risiko for at blive udsat for chikane.

Der er desværre mange undersøgelser, der viser, at chikane er udbredt i forskellige brancher. En undersøgelse fra Fagbevægelsens Hovedorganisation viser, at 48 pct. af kvinder mellem 18-29 år har været udsat for krænkende hændelser på deres nuværende eller tidligere arbejdsplads (»Balance og ligestilling rapport«, FH, februar 2019). Hvert fjerde medlem af HK har været udsat for seksuelle krænkelse inden for det seneste år (»Hver fjerde HK'er har været udsat for seksuelle krænkelse«, HK, den 16. oktober 2020). Det gælder både mænd og kvinder. Hver femte elev i hotel- og restaurationsbranchen har været udsat for seksuel chikane (»SEXCHIKANE MOD ELEVER I HOTEL- OG RESTAURATIONSBRANCHEN«, Bjarne Oxlund, Kirsten Precht og Kenn Warming, Institut for Menneskerettigheder, 2019). Mere end dobbelt så mange kvinder med svag tilknytning til arbejdsmarkedet oplever ofte at blive presset, eller forsøgt presset til sex af magtfulde personer eller overordnede på arbejdspladsen (»Kvinder med svag tilknytning til arbejdsmarkedet føler sig oftere forsøgt presset til sex«, Martine Amalie Krogh og Mads Thorup Thomsen, Information, den 3. august 2020).

Problemet med sexismen og seksuel chikane er omfattende, og det rammer især kvinder, der i forvejen befinder sig i udsatte og sårbare positioner. Således mener forslagsstillerne, at der er behov for grundlæggende strukturændringer, hvis problemet med seksuel chikane og sexismen skal komme til livs.

Et opgør med sexismen kræver kulturændring

I sin tale til Folketingets åbning sagde statsminister Mette Frederiksen: »Som folkevalgte – som ledere af partier og organisationer har vi en særlig forpligtigelse. Også for at forandringen ikke kun sker hos os, men i hele Danmark. Skurvognen, sygehuset, lærerværelset – alle dele af arbejdsmarkedet. Det oprør, som nu er i gang, må ikke ende med at blive en opdatering af medarbejderhåndbogen. Denne her gang skal kulturen ændres – det skylder vi hinanden«.

Forslagsstillerne er enige med statsministeren og foreslår derfor, at der indføres et indirekte objektivi ansvar, der giver arbejdsgiverne styrkede incitamenter til at forebygge sexismen og chikane og dermed skabe et inkluderende arbejdsmiljø for alle.

Fagbevægelsen har stillet et lignende forslag om, at lederne i højere grad skal stilles til ansvar for sexchikane (»Lederne skal stilles til ansvar for sexchikane, mener fagforeninger«, Anne Sofie Møller Petersen, TV 2, den 18. september 2020), fordi fagbevægelsen konstaterer, at selv om arbejdsgiverne har det klokkeklare ansvar for at sikre ordentligt arbejdsmiljø, så bliver det i alt for mange tilfælde ikke gjort ordentligt, og derfor er der brug for en stramning af lovgivningen.

Socialdemokratiet har selv bragt et lignende forslag tilbage i 2017 (»Oppositionen vil give arbejdsgivere tungere ansvar for sexchikane«, Birgitte Erhardtsen, Berlingske, den 29. november 2017), men uden at der er blevet fulgt op på det, siden Socialdemokratiet overtog regeringsmagten. Det er derfor forslagsstillerne forhåbning, at dette beslutningsforslag kan sætte skub i processen, da lovændringer efterspørges af fagbevægelsen, og der samtidig er et politisk ønske om at ændre lovgivningen.

Det psykiske arbejdsmiljø er arbejdsgivers ansvar

Arbejdsgivere har ansvar for både vores fysiske og psykiske arbejdsmiljø, men hvor en arbejdsgiver kan holdes ansvarlig, hvis en medarbejder kommer til skade på grund af dårligt fysisk arbejdsmiljø, påhviler samme ansvar ikke arbejdsgiveren, når det handler om det psykiske arbejdsmiljø. I dag er reglerne nemlig sådan, at en arbejdsgiver kun holdes ansvarlig, hvis vedkommende har været vidne til seksuel chikane eller vidende herom uden at handle.

Med et indirekte objektivi ansvar skærpes arbejdsgiverens forpligtigelser til at gøre en aktiv indsats for at forebygge sexismen og chikane på arbejdspladsen. Det indirekte objektivi ansvar henviser til, at arbejdsgiveren kun kan holdes ansvarsfri, hvis vedkommende kan godtgøre, at chikane ikke kunne være undgået ved passende forholdsregler. Det betyder altså, at en arbejdsgiver kan pålægges at betale erstatning, hvis der kunne være gjort noget for at stoppe eller forhindre chikane.

Forslagsstillerne mener, at et skærpet arbejdsgiveransvar vedrørende psykisk arbejdsmiljø og chikane er et helt nødvendigt skridt på vejen mod den kulturforandring, der fremover skal forhindre sexismen og seksuel chikane på vores arbejdspladser.

Forslagsstillerne vurderer ikke, at forslaget vil have negative økonomiske konsekvenser for hverken det private eller det offentlige. Såfremt forslaget måtte have økonomiske konsekvenser, vurderes de at være positive, da det er forventningen, at beslutningsforslaget vil medføre bedre arbejdsmiljø og dermed færre sygedage og færre, der overgår til offentlig forsørgelse.

Skriftlig fremsættelse

Pernille Skipper (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

*Forslag til folketingsbeslutning om et indirekte objektivi
ansvar for arbejdsgivere i chikanesager.*

(Beslutningsforslag nr. B 63)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.